

וכן החמר מניח עליה שעורים ותבן ומזונותיו של אותו היום, אך מכאן ואילך, אם בא להניח מזונות לכמה ימים מראש על החמור, השוכר מעכב עליו.⁽⁹⁰⁾ עד כאן הברייתא.

משמע, שיותר לשוכר להניח את לגינו על גב החמור, ואם כן, מדוע אם שכר את החמור, והניח עליו לגין של יין נסך, שכרו מותר?

אמר אבוי, נחי דלגין דינא הוא לאותובי, מיהא אי לא מוטיב ליה, מי אמרינן ליה נכי ליה אגרא דלגינתו [אמנם מותר להניח את הלגין על גב החמור, אך אם לא יניחנו, האם יפחות לבעל החמור משכרו משום כך?]; ודאי שלא!

ואם כן, השכר שקיבל בעל החמור עבור חמורו, אינו עבור הנחת הלגין. ולכן שכרו מותר.

אגב אורחא, הגמרא מבארת את הברייתא שהובאה לעיל:

חיבי דמי? כלומר, מדוע לשוכר מותר להניח משא ומזונות עבור כמה ימים, ואילו לחמר לא התירו אלא מזונות יום אחד בלבד?

אי דשכיח למזבן, [אם אפשר לקנות בקלות

במהלך הדרך] חמר נמי לעכב. ומדוע התירו לשוכר להעמיס מזונות עבור מספר ימים?

ואי דלא שכיח למזבן, [ואם קשה להשיג מזונות במהלך הדרך] שוכר נמי לא לעכב, ומדוע יכול למנוע מהחמר להעמיס מזונות למספר ימים מראש?

אמר רב פפא: לא צריכא, מדובר במקרה דשכיח למיטרח ולמזבן מאונא לאונא⁽⁹¹⁾ [אפשר לטרוח ולהשיג מזונות בכל ערב, כשעוצרים ללון במלון].

ולכן, חמר, שדרכיה למיטרח ולמזבן [דרכו לטרוח ולקנות אוכל] יכול לעכב בעדו שלא יעמיס על החמור מזונות למספר ימים מראש, אלא יקנה במהלך הדרך.

אך שוכר, לאו דרכיה למיטרח ולמזבן [אין דרכו לטרוח ולקנות אוכל], ולכן אין החמר יכול לעכב בעדו מלהעמיס על החמור את המזונות לכל הדרך מראש.⁽⁹²⁾

הגמרא מביאה מעשה נוסף, העוסק בשכר יין נסך:

מנהג מוכרי היין באותם ימים היה, לתת לקונים גם את החביות במחיר היין.

והנה, אבוה דרב אחא בריה דרב איקא הוה סה-ב

91. "מאונא לאונא": ממסע למסע, מהלך יום אחד. רש"י.

אמנם, אם יכול להשיג מזון גם בחצי היום, יכול השוכר לעכב עליו מלהניח אפילו מזונות יום אחד. תוספות (בבא מציעא עט' ב').

92. אמנם אם השוכר הוא מסוג האנשים שדרכם

נוסע, יקרים יותר, יכול החמר לעכב בעדו מלקחת עבורו אוכל מרובה. רבינו יהונתן (בשיטה מקובצת, בבא מציעא עט' ב').

90. אף על פי שיצטרך לקנות ביוקר את המזונות במהלך הדרך, בכל זאת יכול השוכר לומר, אין לך להטעינה יותר מדאי, שלא תוכל ללכת מהר, כשארצה למהר אותה. שם.

שפיך להו המרא לעובדי כוכבים, ואזיל מעבר להו מעברא, ויהבו ליה גולפי באגרא. רב איקא, אביו של רב אחא, היה מוכר יין לגויים, ומוזגו לתוך "זיקי", דהיינו נאדות עור שהיו מביאים עמם, ומעבירם את הנהר, והם היו מחזירים לו את חביות היין שקנו ממנו, בשכר זה שהעבירם בנהר].

אתו, אמרו ליה לאביי. שאלו את אביי, האם מותר לו להנות משכר היין.

אמר להם: כי קא טרח, כאשר טרח לשפוך את היין, בהתירא קא טרח. שהרי היין עדיין לא נאסר עד שהגיע לקרקעית הנאד של הגוי.⁹³ ולכן השכר שקיבל עבור היין מותר בהנאה.

אמרו לו: והא רוצה בקיומו, דלא נצטרו זיקי? כלומר, רב איקא רוצה בקיום היין, שלא יתבקעו הנאדות, ויצטרכו את החביות, ולא יתנו לו אותן.

אמר להם: באופן דמתני בהדיהו, שהתנה עמם, שיתנו לו את החביות גם אם ישברו הנאדות, אזי שכרו מותר. שהרי אינו רוצה

בקיומו.

אי נמי, באופן דמייתו פריסדקי בהדיהו, שהביאו עמהם כלים חלופיים למקרה שישברו הנאדות, אזי שכרו מותר.⁹⁴

אמרו לו: והא קא מעבר להו מעברא, דקא טרח באיסורא? והרי בשעה שהעביר אותם בנהר, טרח ביין נסך, ומדוע שכרו מותר?

אמר להם: רב איקא היה "ראש הנהר", דהיינו האחראי על המעבורות בנהר, ומדובר באופן שאמר ליה למברויא מעיקרא. [שאמר מראש לספן שיעביר את קוני היין בחינם],

אי נמי, דנקיטי ביה קיטרי, [מסר להם סימן, שיכירם הספן ויעבירם בחנם], ולא טרח בהם כלום. לכן שכרו מותר:

מתנתין

פתיחה:

משנתנו דנה, בדין יין נסך שנתן טעם בדבר

לטרות אחר אוכל, דינו כחמר. ריטב"א (בבא מציעא עט' ב').

93. רש"י. ולפירושו נראה, שמדובר באופן שהיה יין נסך בתוך הנאדות, ולכן כשהגיע היין לקרקעית הנאד, והתערב עם יין הנסך, אזי נאסר. אבל, אם הנאד היה נקי, אפילו כשהגיע היין לקרקעיתו לא נאסר, עד שיגע בו הגוי, וינסכו.

התוספות הקשו על פירוש רש"י: אם היה יין נסך בקרקעית הנאד, מדוע אינו אוסר את כל היין על ידי "ניצוק"? [כלומר, זרם היין מהוה חיבור מלמטה למעלה, ואוסר את כל היין,

כמבואר לקמן עב א"ב].

ותרצו, כיון שקיימא לן כדעת רשב"ג, (לקמן עד' א'), שתערובת יין נסך אינה אוסרת את כל היין בהנאה, אלא ימכר לגוי חוץ מדמי יין נסך שבו, אם כן, אף כאן, יכול למכור את כל היין לגוי, שהרי אינו מקבל דמים עבור יין הנסך שבכליו.

אמנם, לקמן בסוגיא דניצוק, נראה שנחלקו הראשונים האם להלכה ניצוק מהוה חיבור או לא. ואכמ"ל.

94. ואין לחוש שמא ישברו גם אותם כלים.

היתר, באלו מקרים אוסרו בהנאה, ובאלו לא נאסר.

גדרי איסור נתינת טעם, נחלקו לארבעה סוגים:

א. טעם שהשביח מתחילה ועד סוף. כגון טעם היין בתבשיל בשר, טעם זה אסור באופן ודאי.

ב. טעם הפוגם מתחילה ועד סוף, כגון שמנונית הבשר, הפוגמת את הדבש. טעם זה מותר בהנאה אף לכתחילה.

ג. טעם הפוגם בתחילה ומשביח לבסוף, כגון טעם הדבש ביין, שבתחילה הדבש מקלקל את היין, אך לאחר זמן מוסיף הדבש ליין ריח וטעם משובחים.

ד. טעם המשביח בתחילה ופוגם לבסוף. כגון טעם שמנונית הבשר בחמאה. ובשני הסוגים האחרונים, אסורים מספק.⁽⁹⁵⁾

במשנתנו יתבארו כמה אופנים בנתינת טעם

על ידי יין נסך.

יין נסך שנפל על גבי ענבים המחוברים לאשכול, ידיחן במים, והן מותרות באכילה. כיון שלא בלעו כלום.

ואם היו הענבים מבוקעות, ⁽⁹⁶⁾ חיישינן שמא בלעו מהיין, ואסורות בהנאה.⁽⁹⁷⁾

נפל על גבי תאנים, או על גבי תמרים, אם יש בהן בנותן טעם לשבח, אסור.⁽⁹⁸⁾

ומעשה בביתוס בן זונן, שהביא גרוגרות [תאנים מיובשות] בספינה,⁽⁹⁹⁾ ונשתברה חבית של יין נסך, ונפל על גביהן, ושאל לחכמים, והתירו.

ובגמרא יבואר, שהתירום משום שנתנו טעם לפגם. ומשנתנו, חסורי מחסרא, והכי קתני: "ואם נותן טעם לפגם מותר". וראיה ממעשה ד"ביתוס בן זונן", שהתירו לו חכמים את גרוגרותיו, משום שנתנו טעם לפגם.⁽¹⁰⁰⁾

98. בספרו של רבינו תם, לא גרסו דין זה. וכך היא גירסת המשנה לפי רבינו תם: "יין נסך שנפל על גבי ענבים ידיחן והן מותרות, ואם היו מבוקעות, אסורות, ומעשה בביתוס בן זונן וכו', זה הכלל כל שבהנאתו בנותן טעם וכו'".

99. ודאי העבירן בספינה של נכרי, אך בספינה של יהודי, אסור להעביר יין נסך, בין בחנם ובין בשכר. כמו שהתבאר לעיל. ריטב"א.

100. למעשה המציאות היא, שייך הנופל על תמרים לחים, נותן בהם טעם לשבח, ואוסרם. אך אם נפל על גרוגרות יבשות, פוגם בהן, ומותרות. תוספות.

דתרי חששות לא חיישינן. תוספות.

95. על פי פירוש המשניות להרמב"ם. ועיין לקמן סו' א', וסח' א', סוגיות הגמרא בענין זה.

96. והוא הדין, אם ניטל העוקץ שלהם, ולא היו מחוברים לאשכול, נחשבים כמבוקעים, מחמת הנקב הנמצא במקום העוקץ. תוספות בשם הירושלמי.

וכן אם היה העוקץ מדולדל ונוטה להנטל, אסור. ראב"ד.

97. ובגמרא לקמן (סו' א') יבואר האם בתערובת יין נסך בענבים, אוסר אפילו במשהו, בלא נתינת טעם, או שמא אף ב"מין במינו" אינו אוסר אלא בנתינת טעם.

זה הכלל, כל שבהנאתו בנותן טעם, כלומר, בכל מקרה שהאיסור נותן טעם לשבח בדבר שנפל עליו, ונמצא האדם שאוכלו נהנה מן האיסור, אסור.

וכל שאין בהנאתו בנותן טעם, כלומר, שהאיסור נותן טעם לפגם, שאין בו הנאה, בדבר שנפל עליו, מותר. שהרי לא נהנה מן האיסור.

כגון, (101) חומץ של יין נסך, שנפל על גבי גריסין, ונתן בהם טעם לפגם, הגריסים מותרים. (102):

גמרא

שנינו במשנה: "נפל על גבי תאנים או על גבי תמרים, אם יש בהן בנותן טעם, אסור. ומעשה בביתוס בן זונן... ושאל לחכמים והתירום".

מקשה הגמרא: מעשה לפתור?!

כלומר, וכי יש אדם המביא ראיה לסתור את דבריו?!

שהרי בתחילה שנינו "אם יש בהן בנותן טעם אסורות", (103) וכיצד הביאו ראיה מביתוס בן זונן, שהתירו לו חכמים את גרוגרותיו?

מתרצת הגמרא: משנתינו חסורי מיחסרא, (104) והכי קתני: "אם נותן טעם לפגם הוא, מותר. ומעשה נמי בביתוס בן זונן, שהיה מביא גרוגרות בספינה, ונשתברה הבית של יין נסך ונפל על גביהו, ובא מעשה לפני חכמים, והתירוהו". מפני שנתן טעם לפגם.

הגמרא הביאה מעשה שיש ללמוד ממנו לנדונים שהובאו במשנתנו:

מעשה בההוא כרי דחיטי [ערימת חיטים], דנפל עליה הביתא דיינ נסך, באופן שהיה ביין כדי לתת טעם בחיטים.

למבוקעות, ובכל זאת התירו חכמים.

104. צריך באור, אם התנא חיסר בלשונו, מדוע לא השלימו במשנה את הלשון המלאה?

התפארת ישראל (בעז, ערכין פרק ד' משנה

א') מבאר: כיון שדרכם היה ללמוד את המשניות בעל פה, וכדי לסייע לזיכרון היתה מנגינה מיוחדת לכל משנה, ולכן, אם היו מוסיפים אחר כך משפטים נוספים למשנה, הדבר היה מפריע לניגון הרגיל של המשנה.

הגר"י הוטנר (פחד יצחק חנוכה מאמר א')

מבאר באופן אחר: כיון שהמשניות הן תורה שבעל פה, לכן אף על פי שכתבום, לא כתבום בצורה מפורטת, והשאירו מקום למסורה בעל פה, שבלעדיה לא יובנו המשניות. לכן מצוי

101. כך הגירסא לפנינו. אך בתוספות (לקמן סו' ב') נראה שגרס "וכן", דהיינו, שהמשנה באה ללמדנו דין נוסף. עיין שם. ועיין רש"ש, ובקהלות יעקב (ע"ז סי' ל').

102. בגמרא לקמן (סו' א') יבואר: "לא שנו אלא כשנפל לתוך גריסין רותחין, וואזי, טעם החומץ פוגם בהם, ומותרים], אבל נפל לתוך גריסין צוננין [ואז טעם החומץ משביחם], והרתחן [אחר כך על האש], נעשה כמי שהשביח ולבסוף פגם, ואסור.

103. לפי גירסת רבינו תם שהובאה במשנה, צריך לומר שקושיית הגמרא היא מהרישא "ואם היו מבוקעות אסורות", וגרוגרות דמיין

שרייה [התיר] רבא לזבניה [למכור את החיטים] לעובדי כוכבים. (105)
איתיביה [הקשה] רבה בר ליואי לרבא: הרי

שנינו בברייתא: בגד צמר, שאבד בו חוט אחד של פשתן, והרי הוא כלאים ואסור בלבישה. (106)

שלפעמים התנא חיסר בלשונו, כדי שיזדקקו למסורה בעל פה על מנת להבין את המשניות.

105. צריך באור, הרי קיימא לן שתערוכת יין נסך ביין נסך, אסור למכור את היין לגוי, חוץ מדמי יין נסך שבו, אלא הכל נהיה כגוף האיסור, ואסור בהנאה, [אמנם אם התערבה חבית בחביות, מותר למכור את כולן לגוי חוץ מדמי חבית האיסור, כמו שיבואר בסוגיא להלן עד' א'] ואם כן מדוע התיר רבא למכור את החיטים שמעורב בהן יין נסך, לגוי?

הפרי מגדים (בפתיחה להלכות בשר בחלב) הוכיח מכאן, שאף על פי שקיימא לן, יין ביין אסור, מכל מקום אם התערב יין נסך בדבר שאינו יין, כגון בחיטים, אף על פי שנתן בו טעם, לא נאסרו בהנאה, אלא ימכרם חוץ מדמי יין נסך שבהן.

אמנם, החשק שלמה, העיר, שלכאורה נעלמו מעיני הפרי מגדים, דברי המרדכי (בפסחים, פרק כל שעה), שהעמיד את הסוגיא דידן, ב"סתם יינן", שלא נאסר בהנאה, אלא בשתיה בלבד, ולכן הותר למוכרו לנכרי. אך ביין נסך ממש, ודאי אסור למוכרו לנכרי.

106. התוספות הקשו, מדוע חוט הפשתן שאבד בבגד לא בטל ברוב? כמו שמצינו בבגד שארג בו שער בכור, או שער נזיר, שטעונים קבורה, ובכל זאת מבואר במסכת תמורה (לד' א'), שהשער בטל ברוב?

החתם סופר, הקשה: הנה, הרשב"א אף הוא הקשה כדברי התוספות, וקשה, שהרי דעת הרשב"א, שבתערוכת יבש ביבש, ויש רוב, אין האיסור נהפך להיתר, ואסור לאדם אחד לאכול

את כל התערובת בבת אחת, אלא רק כל חלק מהתערובת בפני עצמו תולים להיתר, מחמת הרוב. ואם כן, בנידון דידן, שחוט הכלאים עומד בפני עצמו, והלובש, לובש בבת אחת את הצמר והפשתן, לכאורה הוי כתערוכת יבש ביבש, שאוכלה בבת אחת, ואסור? והניח קושיא זו בצריך עיון.

אמנם עיין משנה למלך (הלכות מטמאי משכב ומושב, פ"א, ה"ד), שישב, דמדאורייתא, אף בתערוכת יבש ביבש האיסור נהפך להיתר. הבינו התוספות, שכאן האיסור הוא מדאורייתא, (שאם לא כן, לא היו גוזרים לאסור למוכרו לגוי, דהוי גזירה לגזירה), ולכן הקשו, שיתבטל ברוב. (ובאופן נוסף, עיין שו"ת משיב דבר, להנצי"ב, ח"ב סו"ס עז').

הגר"ש שקאפ (שערי ישר, שער ג' פרק כח' ד"ה ומעתה), מבאר את קושיית התוספות באופן אחר: במקום שאנו דנים על החפץ האסור בפני עצמו, כגון, בחתיכה שהתערבה בחתיכות, שהנדון הוא על החתיכה האם נאסרה או הותרה, אזי אמרינן, שהאיסור אינו נהפך להיתר, ואסור לאכול את כל החתיכות בבת אחת.

אך בבגד שאבד בו כלאים, הנדון אינו על חוט הצמר או הפשתן, אלא על הדין שאותו חוט נותן בכל הבגד, שכעת הוא נקרא "בגד שעטנז", ובכחאי גוונא, כיון שהולכים אחר הרוב, אי אפשר לתת לבגד שם איסור מחמת מיעוט האיסור שנמצא בו. ולכן הקשו התוספות, שיתבטל ברוב.

התוספות תרצו על קושייתם (וכן תרץ רש"י בתמורה לד' א'): שאני כלאים, כיון שכל מין בפני עצמו מותר, וכל איסורם הוא רק על ידי עירוב, לכן לא שייך בהם ביטול בתערוכות.

ומדייק רבה בר ליואי: לעובד כוכבים מאי טעמא לא ימכרנו?

דחיישינן דלמא אתי לזבניה [שמא יבא למוכרו] לישראל.

ואם כן, כיצד התיר רבא למכור את החיטים הללו לגוי, ולא חשש הכא נמוי, שמא אתי לזבניה לישראל?

הדר, ומכח קושיא זו, חזר בו רבא, ושרא למיטחינהו ולמפינהו ולזבוינהו לעובדי כוכבים שלא בפני ישראל. [התיר לטחון את החיטים, ולאפות מהם פת, ולמוכרה לגוי

הרי זה לא ימכרנה לעובד כוכבים, שמא יחזור הגוי וימכרנו לישראל.

ולא יעשנה מרדעת לחמור, שמא אחר זמן ישכח, ויקחנו משם ויתפרנו באחד מבגדיו. (107)

אבל עושה אותו תכריכין למת מצוה. ואין חשש שיקח מתכריכי המת, שהרי בגדי המת אסורים בהנאה. והמת עצמו, אין המצות נוהגות בו. דכתיב (תהלים פח' ו') "במתים חפשי", ודרשינן (גדה סא' ב'), "כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות". (108)

עד כאן הברייתא.

משום חומרה דתקנתא דרבנן לא בטל.

107. רק אם חוט הכלאים אינו ניכר, אזי חיישינן שלא למוכרו לגוי. אבל בבגד כלאים ממש, אין חשש. תוספות.

108. רש"י. ומבואר בדבריו, שמותר לעשות תכריכים למת אפילו מבגד כלאים ממש. התוספות הקשו, מדוע לא חוששים ל"לעג לרש"? שהרי מבואר במסכת מנחות (מא' א'), שיש להטיל ציצית בתכריכי המת לפני הקבורה, משום "לעג לרש", שנראה שאינו חייב במצות? ותרצו: צריך לומר: שאני ציצית, כיון שהיא חשובה ככל המצות, יש יותר מקום לחוש ללעג לרש.

ובאופן אחר תרצו: הסוגיא במנחות סוברת כדעת שמואל, הסובר שמצות אינן בטלות לעתיד לבא. ולכן, לעתיד לבא, כשיעמדו הצדיקים מקבריהם, ימצאו בלא ציצית. לכן, יש להניח ציצית בכגדיהם.

אך, אנן, קיימא לן כדעת רבי יוחנן, הסובר שמצות בטלות לעתיד לבא. ולכן אין אנו

אמנם, בשר בחלב, אף על פי שגם שם האיסור הוא רק על ידי תערובת, בכל זאת מועיל ביטול אם אינו נותן טעם, כיון שיש גזירת הכתוב מפורשת שבשר בחלב אינו אוסר אלא בדרך בישול. ובמקום שאינו נותן טעם, אין זה דרך בישול.

התוספות יום טוב (שקלים ריש פרק א'), הקשה לפי דברי התוספות, מדוע לא ילפינן מבשר בחלב לשאר איסורים, שאפילו במקום שכל מין אסור מותר בפני עצמו, יועיל ביטול ברוב?

מכח קושיא זו מחדש החתם סופר: אכן בתערובת לח בלח, ילפינן מבשר בחלב, שמועיל ביטול ברוב, כיון שענין תערובת לח בלח הוא, התפשטות הטעם והליחה של זה בזה, ובמקום שיש רוב, בטל הטעם, ומותר. ולכן בכל תערובת לח בלח שרי. (כגון יניקת כלאים). אך בתערובת יבש ביבש, שלא מצינו דוגמתה בבשר בחלב, אין להתיר.

תרוץ נוסף על קושיית התוספות כתבו התוספות בחולין (צה' א' ד"ה ובנמצא): שמעיקר הדין אכן חוט הכלאים בטל ברוב, ורק

משמע: רק אם היו **מבוקעות**, אין. אזי נאסרו על ידי היין. אבל ענבים שאין **מבוקעות**, לא נאסרו.

ואם כן, מדוע החיטים שאינן מבוקעות, נאסרו על ידי היין?

אמר רב פפא: שאני חיטים, הואיל ואנב צירייהו כמבוקעות דמיין (110) [כיון שיש בצידן סדק, נחשבות כמבוקעות], ונאסרות על ידי היין. (111)

שלא בפני ישראל], ושוב אין חשש שמא הגוי יחזור וימכור את הפת ליהודי, כיון שפת עכו"ם אסורה, ולא יקנוה ממנו. (109)

על כל פנים, מבואר, שאם נפל יין נסך על חיטים, אסור ליהודי להשתמש בהן.

וקשה, הרי במשנתנו תנן: **יין נסך שנפל על גבי ענבים ידיחן, והן מותרות.**

ואם היו מבוקעות, אסורות.

נהנה מהאיסור. ורק ליהודי עצמו אסור לאוכלה משום טעם האיסור שמעורב בה. ולזה לא חישינן, כיון שפת העכו"ם אסורה. הרמב"ן הוכיח מסוגיתנו, שכיום, פת העכו"ם אסורה מדינא, ולא רק משום חתנות, כיון שמותר למכור להם פת שהתערבה ביין נסך, יש לחוש שמא הפת מעורבת ביין איסור.

והקשו עליו, מדוע יש לחוש לכך, הרי בכל מקום הולכים אחר הרוב, ובודאי רוב לחמם של העכו"ם אינו מעורב ביין נסך?

החתם סופר מישב: גם במקום שהרוב אינו אסור, מכל מקום, אסור לישראל למכור לגוי פת שעלולה להגיע לידי יהודי, ולגרום תקלה. ולכן, במקום שהתירו ליהודי למכור פת לגוי, על כרחך שאסור ליהודי אחר לקנות ממנו פת מדינא, שמא יבא לידי תקלה. (עיין שם, שהוכיח כן בכמה סוגיות).

110. משמע, שאם אין בצידן סדק, לא יאסרו על ידי היין. אמנם כל זה דוקא שלא הושרו ביין זמן מרובה, אך אם הושרו זמן מה, ודאי בלעו מעט מטעם היין ואסורות. רשב"א.

111. הרמב"ם (מאכלות אסורות, פרק טז' הל' לד) כתב, "ולמה אין בודקין את החיטין בנותן טעם? מפני שהן שואבות, והיין נבלע בהן".

מטילים ציצית בבגדי הנפטרים. ואף לדעת שמואל, אפשר ליישב את סוגיית הגמרא דידן, ולומר, שלא יעשה מהם תכריכים לקבור בהם את המת, אלא רק תכריכים למעמד ההספדים, ולפני הקבורה יסירו ממנו את בגדי הכלאים. (עיין עוד במהר"ם, ובהגהות קרני ראם)

109. בסוגיין מבואר, שפת עכו"ם אסורה. ומשום כך, לא חששו למכור פת שנאסרה לגוי, כיון שאין חשש שיחזור וימכרנה לישראל.

אך קשה, מדברי התוספות לעיל (מט' ב' סוף ד"ה ארג) שכתבו, שאם אפה פת בעצי עבודה זרה, אסורה בהנאה, ואסור למוכרה לנכרי, כיון שהדרך ליקח פת מהעובד כוכבים.

ולכאורה בסוגיתנו מבואר איפכא, שלא חששו למכור פת לעובד כוכבים, כיון שאין הדרך לקנות פת מהגוי?

התוספות יום טוב (לעיל פרק ג' משנה ט') מתרין: ודאי הדרך לקנות פת מגוי, על מנת להאכילה לפועליו הנכרים, ולכן לעיל, שהפת עצמה נאסרה בהנאה, חישינן שמא יקנה מהגוי את הפת על מנת להאכילה לפועליו הנכרים. אך בנידון דידן, דאין איסור הנאה בפת עצמה, אלא רק בטעם היין נסך שמעורב בה, מותר לקנותה על מנת להאכילה לפועליו הנכרים, כיון שאינו